

Impact van de notionele intrestaftrek: Visie van boekhouders en accountants

CeFiP KeFiK

Kenniscentrum voor Financiering van KMO
Centre de Connaissances du Financement des PME

Inhoudstafel

VOORWOORD	3
EXECUTIVE SUMMARY	4
I. INLEIDING	5
1.1. Algemene context	5
1.2. Inleidende begrippen	5
1.2.1. Correctie van het eigen vermogen	6
1.2.2. Antimisbruikmaatregelen	6
1.2.3. Aftrekpercentage	7
1.2.4. Varia	7
II. ANALYSE VAN DE DATA	9
2.1. Methodologie	9
2.2. Profiel van de respondenten	9
2.3. Bekendheid van de maatregel “notionele intrestaftrek”	10
2.4. Gebruik van de maatregel “notionele intrestaftrek”	11
2.5. Kennis van de maatregel “notionele intrestaftrek”	12
2.5.1. De begunstigde vennootschappen	12
2.5.2. De boekhouders en accountants	13
2.6. Ondervonden moeilijkheden en problemen	13
2.7. Aanbevelingen aan de begunstigde vennootschappen	14
2.8. Impact van de maatregel “notionele intrestaftrek”	14
2.8.1. Solvabiliteitsratio	14
2.8.2. Investeringsreserve	15
2.8.3. Verwachtingen	15
2.9. Rechtsvorm	16
2.10. Professionele opinie	16
III. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	19
IV. BIJLAGEN	21
4.1. Vragenlijst	21
4.2. Lijst van afkortingen	24
4.3. Lijst van figuren	25
4.4. Lijst van tabellen	26
V. BRONNEN	27
5.1. Documenten	27
5.2. Wettelijke referenties	27
5.3. Websites	27

Voorwoord

Een jaar na de invoering van de maatregel van de “aftrek voor risicokapitaal” blijft de notionele intrestaftrek een actueel topic. De maatregel kent zowel voor- als tegenstanders. Een reden temeer dus om dit onderwerp onder de loep te nemen.

Het Kenniscentrum voor Financiering van KMO (KeFiK)¹, het nationale aanspreekpunt met betrekking tot KMO-financiering, wil een diepgaande analyse van de notionele intrestaftrek uitvoeren, echter vanuit een andere invalshoek dan de reeds bestaande studies. Daarom opteert het KeFiK voor een analyse van de maatregel vanuit een ander oogpunt dan dat van de vennootschappen zelf, de begunstigden van de notionele intrestaftrek.

Deze studie heeft tot doel te peilen naar de impact van de notionele intrestaftrek, meer bepaald vanuit het standpunt van de boekhouders en accountants. Wat vinden zij van de maatregel, wat zouden ze eraan veranderen, ... Op deze vragen proberen we een antwoord te formuleren aan de hand van een vragenlijst. Ruim 700 boekhouders en accountants namen de tijd deze vragenlijst in te vullen, wat deze studie een belangrijke meerwaarde verschaft. We wensen bij deze dan ook iedereen te bedanken die, op welke manier dan ook, heeft meegewerkt aan het tot stand komen van deze studie.

Sarah Van Cauwenbergh
Brussel, 10 juli 2008

Contact info:
KeFiK secretariaat
de Lignestraat 1
1000 Brussel
Tel 02/209 08 35
Fax 02/209 08 34
Email info@cefip-kefik.be
Bezoek de website www.kefik.be

¹ Het KeFiK is een federaal orgaan met als doelstelling informatie en expertise over de financiering van KMO's te centraliseren.

Executive summary

Deze studie geeft een analyse weer van de maatregel “aftrek voor risicokapitaal”, niet vanuit het standpunt van de vennootschappen zelf², maar vanuit een andere invalshoek. Het KeFiK peilde naar de mening van boekhouders en accountants met betrekking tot de notionele intrestaftrek aan de hand van een korte vragenlijst. De meest opvallende resultaten zijn de volgende:

1. De notionele intrestaftrek is (zeer) goed gekend door boekhouders en accountants, de vennootschappen zijn minder op de hoogte van de maatregel.
2. Slechts 13% van de respondenten kent de simulator van het KeFiK voor de berekening van de notionele intrestaftrek.
3. De berekening van de notionele intrestaftrek (o.a. correcties van het eigen vermogen) wordt als complex ervaren.
4. De twijfel over de duurzaamheid van de maatregel blijkt een belangrijke bron van ongerustheid.
5. De notionele intrestaftrek en de investeringsreserve zijn niet cumuleerbaar. Vele vennootschappen gaven reeds de voorkeur aan de notionele intrestaftrek en verwacht wordt dat in de toekomst nog meer vennootschappen zullen overstappen van de investeringsreserve naar de notionele intrestaftrek.
6. Boekhouders en accountants raden hun klanten aan gebruik te maken van fiscale optimalisering d.m.v. een verhoging van het eigen vermogen (door sterkere inhouding van de winsten of een kapitaalbreng). Bovendien raadt 40% sommige van zijn klanten-zelfstandigen aan over te stappen naar een vennootschapsstatuut.
7. Verwacht wordt dat het eigen vermogen en de solvabiliteitsgraad van de ondernemingen zal stijgen, wat echter niet noodzakelijk gepaard gaat met bijkomende investeringen. Men verwacht wel een invloed op de waardering van de ondernemingen.
8. Boekhouders en accountants kijken vrij positief aan tegen de notionele intrestaftrek: meer dan de helft van hen zou niets veranderen aan de maatregel.
9. Zij die veranderingen wensen aan de maatregel van de aftrek voor risicokapitaal, pleiten voor een vereenvoudiging van de maatregel en de berekening ervan, een hoger aftrekpercentage, meer transparantie, antimisbruikmaatregelen en meer garanties betreffende de duurzaamheid. Een verhoging van de aftrekvoet voor KMO's, hoger dan de huidige 0,5%, wordt eveneens aangemoedigd.
10. Een alternatief voor de notionele intrestaftrek is de verlaging van het tarief van de vennootschapsbelasting.

² Bijvoorbeeld de studie van UNIZO: “De notionele intrestaftrek : voldoende KMO-gericht?”

I. Inleiding

In het kader van deze studie en de bijhorende vragenlijst worden kort de algemene context en enkele specificaties betreffende de notionele intrestaftrek besproken. Dit hoofdstuk is gebaseerd op de teksten “Aftrek voor risicokapitaal” van het Verbond van Belgische Ondernemingen³.

1.1. Algemene context

De wet van 22 juni 2005 tot invoering van een belastingaftrek voor risicokapitaal, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 30 juni 2005⁴, wordt als één van de meest ingrijpende wijzigingen van de vennootschapsbelasting beschouwd sedert ze in 1962 werd gecreëerd.

De ondernemingen maken voor hun financiering gebruik van zowel geleend kapitaal (leningen en obligaties) als risicokapitaal (eigen vermogen gevormd door inbreng van extern kapitaal en / of door zelffinanciering). In tegenstelling tot de vergoeding van geleend kapitaal is deze van risicokapitaal fiscaal niet aftrekbaar. Er bestaat bijgevolg op fiscaal vlak een economisch ongerechtvaardigde discriminatie tussen beide financieringsvormen.

De wet van 22 juni 2005 wil deze discriminatie opheffen door een aftrek voor risicokapitaal in te voeren. Deze wet trad vanaf het aanslagjaar 2007 (boekjaar 2006) in werking.

1.2. Inleidende begrippen

De aftrek voor risicokapitaal, ook bekend als de notionele intrestaftrek, is van toepassing op alle binnenlandse vennootschappen en op de Belgische vaste inrichtingen van buitenlandse vennootschappen die aan de vennootschapsbelasting of aan de belasting van niet-inwoners / vennootschappen onderworpen zijn. De aftrek wordt berekend op het gecorrigeerd eigen vermogen.

³ Verbond van Belgische Ondernemingen (2006). *Aftrek voor risicokapitaal: Technische analyse en commentaar*. pp. 22. <<http://www.vbo-feb.be/index.html?file=1952>>.

Fédération des Entreprises de Belgique (2008). *Déduction pour capital à risque (« intérêts notionnels »): Analyse technique et usage de la mesure par les PME*. pp. 16.

⁴ Wet van 22 juni 2005 tot invoering van een belastingaftrek voor risicokapitaal (Belgisch Staatsblad van 30/06/2005), <<http://www.ejustice.just.fgov.be>> (21/04/2008).

1.2.1. Correctie van het eigen vermogen

In de praktijk zal de berekeningsgrondslag voor de aftrek overeenstemmen met het bedrag van het eigen vermogen van de vennootschap, zoals dat uit de niet-geconsolideerde balans van het vorige belastbare tijdperk blijkt. Dit bedrag wordt nog door uitsluitingen en antimisbruikmaatregelen (zie 1.2.2) gecorrigeerd.

Het bedrag van het eigen vermogen dat in aanmerking dient te worden genomen, moet worden verminderd met:

- de fiscale netto waarde van de eigen aandelen en de financiële vaste activa die uit deelnemingen en andere aandelen bestaan. Met deze uitsluiting wil men voorkomen dat dezelfde kapitalen tot een cascadeaftrek aanleiding kunnen geven;
- de fiscale netto waarde van de aandelen van beleggingsvennootschappen waarvan de eventuele inkomsten⁵ in aanmerking komen om van de winst te worden afgetrokken (DBI-aftrek);
- het boekhoudkundig netto actief van de buitenlandse vaste inrichtingen van Belgische vennootschappen waarvan de inkomsten door toepassing van een dubbelbelastingverdrag van belasting in België zijn vrijgesteld. Het bedrag dat van het eigen vermogen moet worden afgetrokken stemt overeen met het positieve verschil tussen, enerzijds, de netto boekwaarde van de activabestanddelen van deze inrichtingen (uitgezonderd de reeds vermelde aandelen) en, anderzijds, het totaal van de passivabestanddelen die niet behoren tot het eigen vermogen van de vennootschap en die op deze inrichtingen aanrekenbaar zijn;
- de netto boekwaarde van onroerende goederen en zakelijke rechten op onroerende goederen, die in het buitenland zijn gelegen en niet aan een vaste inrichting zijn toegewezen en die door toepassing van een dubbelbelastingverdrag van belasting in België zijn vrijgesteld;
- de kapitaalsubsidies;
- de herwaarderingsmeerwaarden, namelijk de uitgedrukte maar niet verwezenlijkte meerwaarden⁶ (in principe uitsluitend de vrijgestelde meerwaarden);
- de belastingkredieten voor onderzoek en ontwikkeling.

1.2.2. Antimisbruikmaatregelen

Om misbruik tegen te gaan, dienen van dit gecorrigeerde eigen vermogen nog te worden afgetrokken:

- de netto boekwaarde van de materiële vaste activa of gedeelten ervan in zover de erop betrekking hebbende kosten op onredelijke wijze de beroepsbehoeften overtreffen;

⁵ Art. 202 en 203, WIB 92.

⁶ Art. 44, §1, 1°, WIB 92.

- de (netto) boekwaarde van de bestanddelen die als belegging worden gehouden en door hun aard niet bestemd zijn om een belastbaar periodiek inkomen voort te brengen;
- de (netto) boekwaarde van onroerende goederen of andere zakelijke rechten met betrekking tot dergelijke goederen waarvan natuurlijke personen die in de vennootschap een opdracht als bestuurder, zaakvoerder, vereffenaar of soortgelijke functies⁷ uitoefenen, hun echtgenoot of hun kinderen wanneer die personen of hun echtgenoot het wettelijk genot van de inkomsten van die kinderen hebben, het gebruik hebben.

Op 3 april 2008 publiceerde de Minister van Financiën een circulaire betreffende de aftrek voor risicokapitaal, met als doel deze verschillende antimisbruikbepalingen van commentaar te voorzien teneinde specifiek de aandacht van de taxatieambtenaren te vestigen op de toepassing ervan in het kader van de aftrek voor risicokapitaal (circulaire AOIF Nr. 14/2008⁸).

1.2.3. Aftrekpercentage

Het percentage van de aftrek voor risicokapitaal wordt voor elk aanslagjaar vastgesteld in verhouding tot het gemiddelde tarief van de 10-jarige OLO's van het voorgaande jaar (3,781% voor het aanslagjaar 2008, 4,307% voor het aanslagjaar 2009). Voor elk later aanslagjaar zal dit tarief niet meer dan een procentpunt mogen afwijken van het tarief dat van toepassing was tijdens het voorgaande aanslagjaar. Het zal overigens nooit meer mogen bedragen dan 6,5%. Voor KMO's⁹ zal het aftrekpercentage met 0,5% worden vermeerderd (dus 4,281% voor het aanslagjaar 2008 en 4,807% voor het aanslagjaar 2009).

1.2.4. Varia

Wanneer de bestanddelen die in aanmerking worden genomen om de berekeningsbasis voor de aftrek te bepalen tijdens het belastbare tijdperk wijzigen, wordt het in aanmerking te nemen risicokapitaal naar gelang van het geval vermeerderd of verminderd met het bedrag van deze wijzigingen, berekend als gewogen gemiddelde en waarbij de wijzigingen geacht worden te hebben plaatsgevonden op de eerste dag van de kalendermaand volgend op die waarin ze zich hebben voorgedaan.

⁷ Art. 32, eerste lid, 1°, WIB 92

⁸ Circulaire AOIF Nr. 14/2008. <<http://minfin.fgov.be/portail1/nl/actu/circulaire.pdf>>.

⁹ Art. 15, §1 van het Wetboek van Vennootschappen.

De wet voorziet in een overdracht van de aftrek ingeval er tijdens het belastbare tijdperk onvoldoende winst is: de voor dit belastbare tijdperk niet verleende vrijstelling wordt achtereenvolgens op de winst van de zeven volgende jaren overgedragen.

KMO's die de regeling van de vrijgestelde investeringsreserve¹⁰ genieten, dienen een keuze te maken tussen de investeringsreserve en de aftrek voor risicokapitaal. Deze keuze is echter bindend voor het betrokken belastbare tijdperk en voor de twee volgende belastbare tijdperken. Beide maatregelen kunnen niet gecumuleerd worden.

¹⁰ Wet van 24 december 2002 tot wijziging van de vennootschapsregeling inzake inkomstenbelastingen en tot instelling van een systeem van voorafgaande beslissingen in fiscale zaken (Belgisch Staatsblad van 31/12/2002), <<http://www.ejustice.just.fgov.be>> (15/05/2008).

II. Analyse van de data

2.1. Methodologie

De resultaten die in dit hoofdstuk besproken worden, zijn gebaseerd op de schriftelijke enquête die het KeFiK voerde in de loop van maart en april 2008 bij Belgische boekhouders en accountants. De vragenlijst vindt u in bijlage.

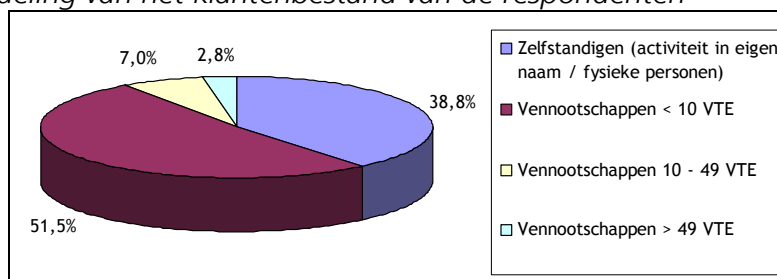
Meer dan 10.000 enquêtes werden verstuurd naar de leden van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten¹¹ (IAB) en het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten¹² (BIBF). 714 enquêtes werden ingevuld terugbezorgd, wat een responsgraad van 6,7% vertegenwoordigt. De enquête peilt voornamelijk naar het gebruik van de notionele intrestaftrek bij KMO's, wat ook uit de resultaten blijkt.

Zoals dit het geval is voor elke enquête, zijn de verzamelde gegevens per definitie subjectief. De enquête is immers gebaseerd op verklaringen van de bevroegde personen en bevat steeds een bepaalde mate van onzekerheid. Een zekere voorzichtigheid bij de interpretatie van de onderzoeksresultaten is dan ook gepast.

2.2. Profiel van de respondenten

Wat betreft de boekhouders en accountants die de enquête ingevuld hebben, blijkt dat 39% van hun cliënteel bestaat uit zelfstandigen, die hun activiteit in eigen naam uitvoeren (dus als fysiek persoon). Deze vallen niet onder de vennootschapsbelasting en komen bijgevolg niet in aanmerking voor de notionele intrestaftrek.

Figuur 1: Verdeling van het klantenbestand van de respondenten

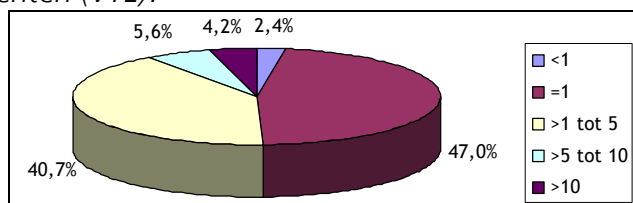

11 <<http://www.iec-iab.be>>

12 <<http://www.bibf.be>>

Verder bestaat de gemiddelde klantenportefeuille uit meer dan 51% vennootschappen met minder dan 10 voltijdse werknemers, 7% van de vennootschappen hebben 10 tot en met 49 voltijdse werknemers en 3% van de vennootschappen hebben meer dan 49 voltijdse werknemers.

Figuur 2: Hoeveel boekhouders / accountants werken voor uw bureau, inclusief uzelf, in voltijdse equivalenten (VTE)?

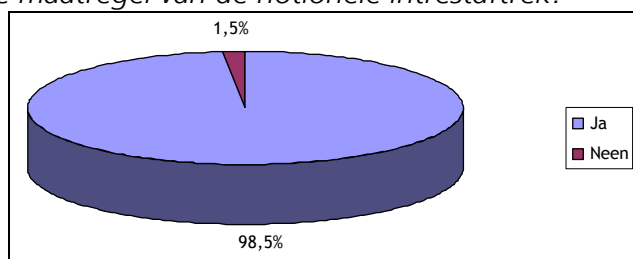

Voor bijna 50% van de respondenten loopt het aantal VTE op tot maximaal één. Deze boekhouders / accountants werken dus alleen of in bijberoep of hebben (een) werknemer(s) in dienst waarbij het aantal VTE niet meer dan één bedraagt. Daarnaast stelt 41% van de respondenten meer dan één maar maximum vijf VTE tewerk, slechts 10% heeft meer dan vijf VTE in dienst.

2.3. Bekendheid van de maatregel “notionele intrestaftrek”

De maatregel van de notionele intrestaftrek blijkt door het overgrote deel van de boekhouders gekend te zijn. Degenen die aangaven dat ze de notionele intrestaftrek niet kenden, dienden het vervolg van de vragenlijst niet in te vullen.

Figuur 3: Kent u de maatregel van de notionele intrestaftrek?

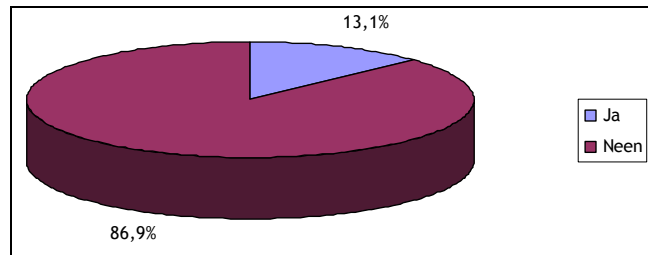

Van degenen die de maatregel kennen, blijkt 13% de simulator van het KeFiK voor de berekening van de notionele intrestaftrek te kennen. Dankzij de KeFiK-simulator kunnen vennootschappen de belastingvermindering berekenen die ze door de notionele intrestaftrek zouden kunnen genieten. Nieuw aan de simulator in 2008 is de mogelijkheid de wijzigingen tijdens het boekjaar te berekenen via het programma, evenals de vergelijking van de notionele intrestaftrek en de investeringsreserve¹³. Hier

¹³ <<http://www.notionele.be>>

resten dus nog opportuniteiten om de boekhouders en accountants bekend te maken met deze tool. Anderzijds blijkt dat reeds een aantal boekhouders via deze enquête de weg hebben gevonden naar de website van het KeFiK en de simulator ter berekening van de notionele intrestaftrek.

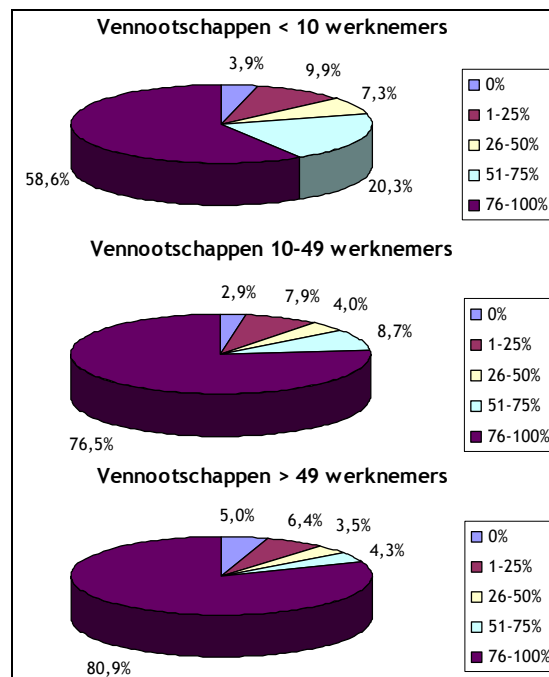
Figuur 4: Kent u de KeFiK-simulator voor de berekening van de notionele intrestaftrek?

2.4. Gebruik van de maatregel "notionele intrestaftrek"

Het is opvallend dat 59% van de boekhouders en accountants voor meer dan $\frac{3}{4}$ van hun klanten-vennootschappen de bijlage "Aftrek voor risicokapitaal" van de belastingsaangifte ingevuld hebben voor het belastingjaar 2007.

Figuur 5: Voor welk aandeel van uw klanten-vennootschappen heeft u de bijlage "Aftrek voor risicokapitaal" van de belastingsaangifte ingevuld voor het belastingjaar 2007?

Het gaat hier meer bepaald om:

- 59% van de vennootschappen met minder dan 10 werknemers in VTE;
- 77% van de vennootschappen met 10 tot en met 49 werknemers in VTE;
- 81% van de vennootschappen met meer dan 49 werknemers in VTE.

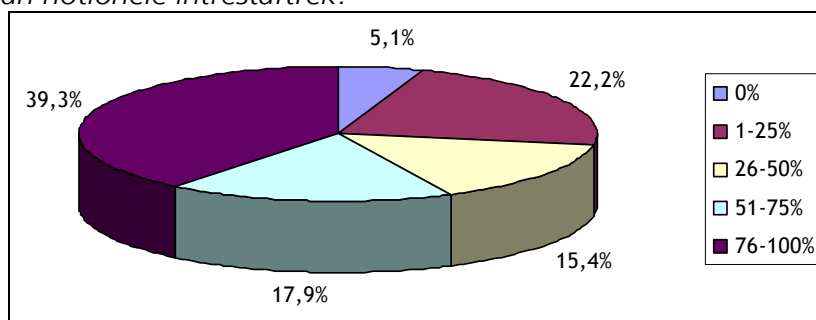
Deze cijfers dienen wel genuanceerd te worden: het bleek immers reeds (zie figuur 1) dat het klantenbestand van de boekhouders / accountants die geantwoord hebben op deze enquête voornamelijk bestaat uit zelfstandigen die een zelfstandige activiteit uitoefenen in eigen naam (39%) en vennootschappen met minder dan 10 werknemers in VTE (51,5%). Aan de resultaten in het eerste taartdiagram van figuur 5 (voor de vennootschappen met minder dan 10 werknemers in VTE) dient dus meer aandacht te worden besteed, rekening houdende met de verdeling van het klantenbestand van de respondenten. Vennootschappen met meer dan 10 werknemers in VTE nemen immers slechts 10% van het klantenbestand voor hun rekening.

2.5. Kennis van de maatregel “notionele intrestaftrek”

2.5.1. De begunstigde vennootschappen

Wat betreft de kennis van de notionele intrestaftrek door de vennootschappen die van deze maatregel kunnen genieten, blijkt dat 39% van de boekhouders en accountants van mening is dat meer dan $\frac{3}{4}$ van hun klanten-vennootschappen de maatregel kennen.

Figuur 6: Welk percentage van de vennootschappen die u begeleidt, kent de maatregel van notionele intrestaftrek?

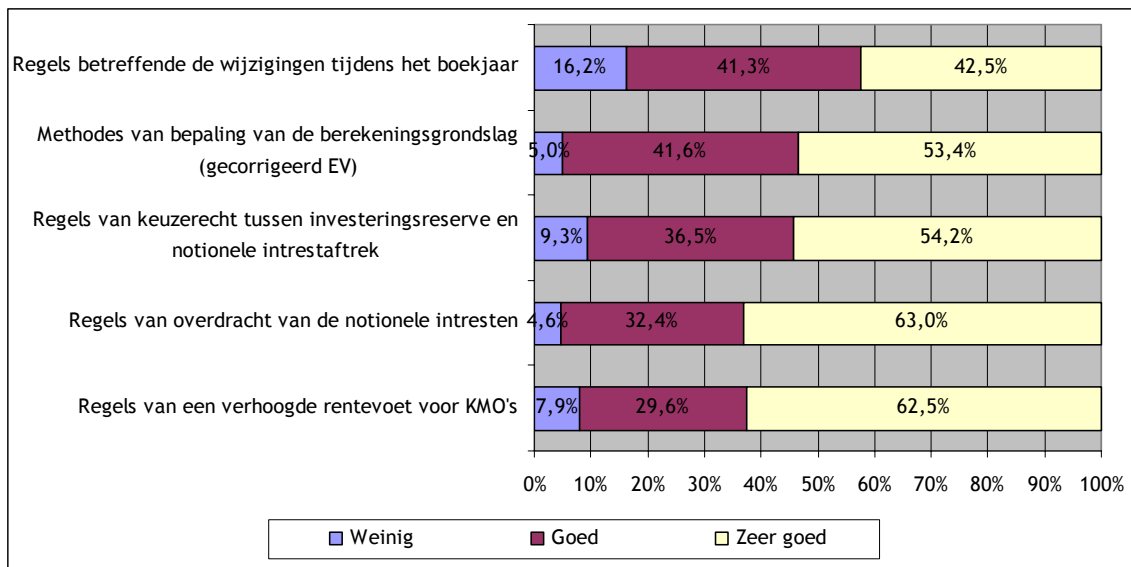

De mogelijkheid tot aftrek van risicokapitaal blijkt dus vrij bekend te zijn bij de potentiële begunstigden. Er rest echter nog ruimte voor bewustmaking over de maatregel.

2.5.2. De boekhouders en accountants

Uit onderstaande grafiek blijkt dat meer dan 90% van de boekhouders en accountants goed tot zeer goed op de hoogte is van de verschillende aspecten van de notionele intrestaftrek. Enkel inzake de regels betreffende de wijzigingen tijdens het boekjaar is er iets meer onduidelijkheid, maar toch zegt 84% goed tot zeer goed op de hoogte te zijn van deze materie.

Figuur 7: In welke mate kent u de ...?

2.6. Ondervonden moeilijkheden en problemen

Onderstaande tabel geeft de voornaamste problemen weer die boekhouders en accountants ondervinden met betrekking tot de notionele intrestaftrek. Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

Tabel 1: Welke zijn voor een boekhouder / accountant de voornaamste problemen met betrekking tot deze maatregel?

a. Twijfels wat betreft de duurzaamheid van de maatregel	72,9%
b. Moeilijkheden betreffende de aan de klanten te geven aanbevelingen	15,4%
c. Het invullen van de bijlage van de belastingsaangifte	5,3%
d. Complexiteit van de berekening	23,7%
e. Definitie van KMO	11,9%
f. Andere	5,4%

De duurzaamheid van de maatregel blijkt een groot struikelblok te vormen, evenals de complexiteit van de berekening. Onder "andere" werden bijvoorbeeld aangehaald:

- de keuze tussen de investeringsreserve en de notionele intrestaftrek;
- de berekening van het gecorrigeerde eigen vermogen.

2.7. Aanbevelingen aan de begunstigde vennootschappen

Bijna 80% van de boekhouders / accountants geven hun klanten-vennootschappen de aanbeveling gebruik te maken van fiscale optimalisering: ze raden hen aan hun eigen vermogen te verhogen door middel van een sterkere inhouding van de winsten of door een kapitaalbreng. Toch is het opvallend dat 16% van de boekhouders geen aanbevelingen doet naar klanten-vennootschappen toe.

Tabel 2: Wat raadt u uw klanten aan met betrekking tot de notionele intrestaftrek?

a. Het eigen vermogen verhogen door een kapitaalbreng	23,2%
b. Het eigen vermogen verhogen door sterkere inhouding van de winsten	56,5%
c. Andere	4,3%
d. Niets	15,6%

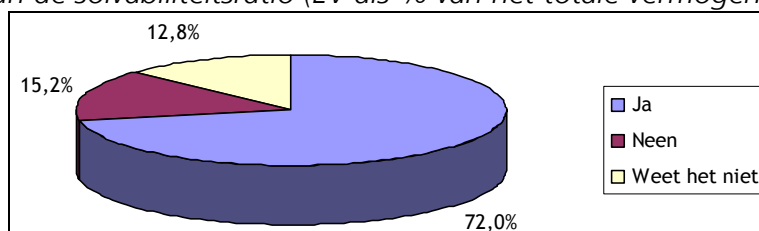
Onder "andere" wordt bijvoorbeeld nogmaals de keuze tussen de notionele intrestaftrek en de investeringsreserve vermeld.

2.8. Impact van de maatregel "notionele intrestaftrek"

2.8.1. Solvabiliteitsratio

In navolging van de bevindingen in de voorgaande paragraaf (verhoging van het eigen vermogen door sterkere inhouding van de winsten of door een kapitaalbreng) denken 72% van de boekhouders en accountants dat de notionele intrestaftrek in de toekomst zal leiden tot een stijging van de solvabiliteitsratio.

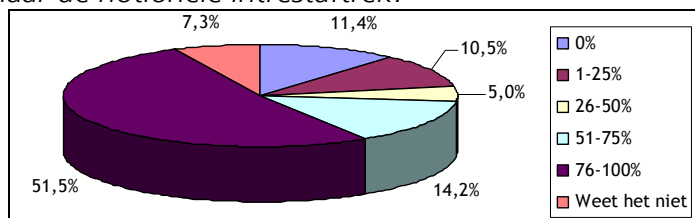
Figuur 8: Denkt u dat de notionele intrestaftrek voor KMO's op termijn zal leiden tot een stijging van de solvabiliteitsratio (EV als % van het totale vermogen)?

2.8.2. Investeringsreserve

66% van de boekhouders en accountants zijn van mening dat meer dan de helft van hun klanten-vennootschappen gebruik maken / maakten van de investeringsreserve en overgeschakeld zijn of zullen overschakelen naar de notionele intrestaftrek. 52% van de boekhouders zegt zelfs dat $\frac{3}{4}$ van hun klanten geopteerd heeft of zal opteren om de investeringsreserve links te laten liggen ten voordele van de notionele intrestaftrek.

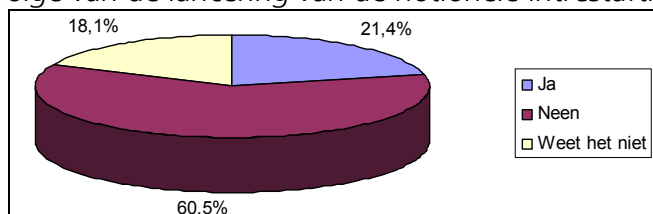
Figuur 9: Welk aandeel van de vennootschappen in uw klantenportefeuille maakten / maken gebruik van de investeringsreserve en zijn overgeschakeld (of zullen overschakelen) naar de notionele intrestaftrek?

2.8.3. Verwachtingen

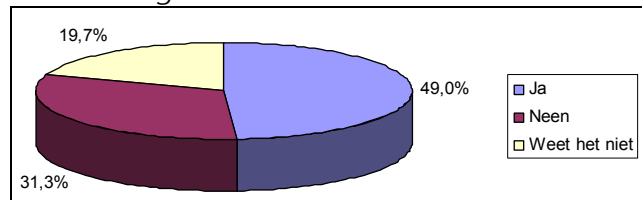
Meer dan 60% van de boekhouders en accountants verwachten dat hun klanten-vennootschappen niet méér zullen investeren als gevolg van de notionele intrestaftrek. We hebben echter reeds gezien (zie 2.8.1) dat de boekhouders verwachten dat de solvabiliteitsratio zal stijgen door een toename van het eigen vermogen. In combinatie met deze bevinding blijkt dat het eigen vermogen verwacht wordt toe te nemen, voornamelijk door een sterkere inhouding van de winsten (zie tabel 2), wat echter niet noodzakelijk aanleiding geeft tot bijkomende investeringen.

Figuur 10: Verwacht u dat de vennootschappen in uw klantenportefeuille meer zullen investeren ten gevolge van de lancering van de notionele intrestaftrek?

Bijna de helft van de respondenten verwacht dat de notionele intrestaftrek een impact zal hebben op de waardering van ondernemingen die ervan gebruik maken.

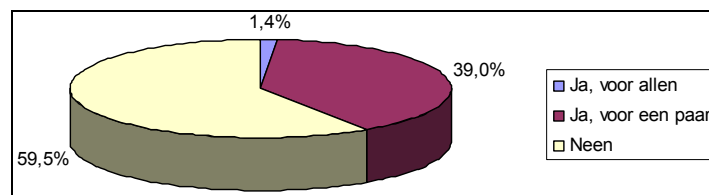
Figuur 11: Verwacht u een impact op de waardering van de ondernemingen die gebruik maken van de maatregel?

2.9. Rechtsvorm

40% van de boekhouders en accountants zal of heeft sommige van zijn klanten-zelfstandigen aangeraden zijn zelfstandige activiteit uit te oefenen onder de vorm van een vennootschap in plaats van als natuurlijk persoon. Evenwel zegt 60% van de respondenten dit niet te doen.

Figuur 12: Heeft / zal u zelfstandigen in uw klantenportefeuille aanraden over te schakelen naar een vennootschapsstatuut zodoende te kunnen gebruik maken van de maatregel?

2.10. Professionele opinie

De notionele intrestaftrek heeft zijn voor- en tegenstanders. Daarom geven we kort de mening weer van de boekhouders en accountant betreffende deze maatregel.

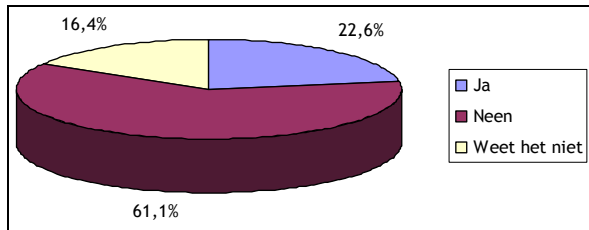
Meer dan 60% van de respondenten vindt het systeem van de notionele intrestaftrek goed zoals het nu is. Degenen die iets zouden aanpassen aan de maatregel, halen voornamelijk aan dat:

- de regel te complex is (o.a. betreffende de berekening van het gecorrigeerde eigen vermogen en de mutaties tijdens het boekjaar): vereenvoudigingen zijn daarom nodig;
- het aftrekpercentage momenteel zeer laag is: zij geven om die reden dan ook de voorkeur aan een hoger aftrekpercentage (in het algemeen, maar ook specifiek voor beginnende ondernemingen en KMO's);
- teksten betreffende de werking soms niet duidelijk zijn of vatbaar voor meerdere interpretaties: meer transparantie, duidelijkheid en klaarheid zijn dus gewenst;
- misbruik vermeden dient te worden;

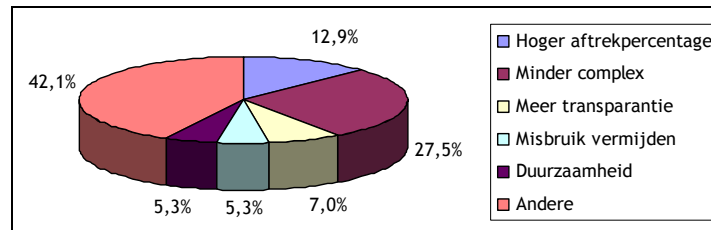
- er onzekerheden bestaan met betrekking tot de stabiliteit en duurzaamheid van de maatregel (bijvoorbeeld wat betreft de duurtijd).

Onder "andere" verstaan we bijvoorbeeld het toelaten van de combinatie notionele intrestaftrek - investeringsreserve en extra stimulansen voor beginnende ondernemingen.

Figuur 13: Zou u iets willen veranderen aan de notionele intrestaftrek?

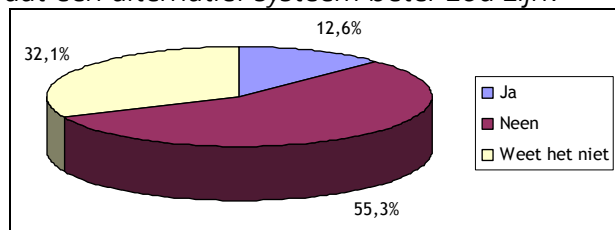

Figuur 14: Wat zou u willen veranderen aan de notionele intrestaftrek?

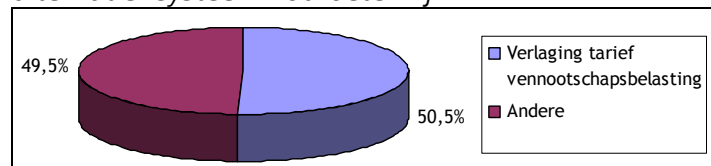

In navolging van de voorgaande resultaten blijkt 55% van de respondenten niet te opteren voor een alternatief systeem. Degenen die wel de voorkeur geven aan een alternatief systeem (13%), refereren voornamelijk naar een verlaging van het tarief van de vennootschapsbelasting zoals in andere landen van de EU. Onder "andere" verwijst men bijvoorbeeld naar de investeringsaftrek en de investeringsreserve.

Figuur 15: Denkt u dat een alternatief systeem beter zou zijn?

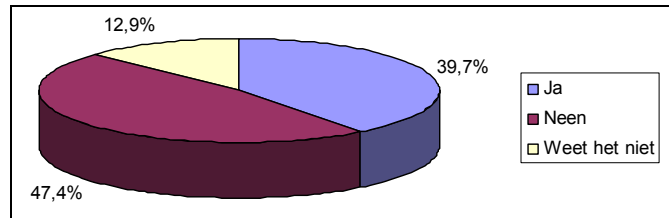

Figuur 16: Welk alternatief systeem zou beter zijn?

Wat betreft de extra aftrekvoet van 0,5% voor KMO's blijkt 47% van de respondenten de voorkeur te geven aan een hogere aftrekvoet voor KMO's. Echter, 40% vindt de huidige verhoogde aftrekvoet voor KMO's reeds voldoende.

Figuur 17: Denkt u dat de verhoging van de aftrekvoet met 0,5% voor KMO's voldoende is?

III. Conclusies en aanbevelingen

De invoering van de notionele intrestaftrek is één van de meest ingrijpende wijzigingen van de vennootschapsbelasting sinds ze in 1962 werd gecreëerd. Deze maatregel trad in werking vanaf het aanslagjaar 2007 (inkomsten 2006). Een jaar na de invoering achtte het Kenniscentrum voor Financiering van KMO (KeFiK) de tijd rijp voor een evaluatie door middel van een enquête bij boekhouders en accountants vertrouwd met de materie. Uit deze vragenlijst kwamen enkele opvallende bevindingen naar voren.

1. De aftrek voor risicokapitaal en de verschillende aspecten ervan zijn goed tot zeer goed gekend door de boekhouders en accountants. Echter, de begunstigden van de notionele intrestaftrek, de vennootschappen, zijn minder op de hoogte van deze maatregel. Hier rest nog ruimte voor bewustmaking naar de vennootschappen toe. Zij hebben nood aan extra informatie.

2. De simulator van het KeFiK voor de berekening van de notionele intrestaftrek blijkt door slechts 13% van de boekhouders en accountants gekend te zijn. Ook hier rest ruimte om hen bekend te maken met dit instrument. Zeker omdat de simulator het werk van de boekhouders kan vergemakkelijken. Ze halen immers vaak aan dat de maatregel op zich en de berekening van de notionele intrestaftrek te complex is en vereenvoudigd zou moeten worden.

3. Een zeer belangrijk probleem volgens de boekhouders en accountants is de twijfel wat betreft de duurzaamheid van de maatregel van de notionele intrestaftrek. De bevoegde instanties dienen dus duidelijkheid te scheppen over de duurzaamheid van deze maatregel (rechtszekerheid).

4. De notionele intrestaftrek en de investeringsreserve (voor KMO's) kunnen niet gecumuleerd worden: een keuze tussen beide maatregelen is verplicht. Deze keuze is bindend voor de betrokken belastbare periode en de twee volgende belastbare periodes. De overheid zou kunnen overwegen de keuze op zich of de verplichting deze keuze gedurende de twee volgende belastbare tijdperken aan te houden, achterwege te laten.

Momenteel zijn reeds vele vennootschappen overgestapt van de investeringsreserve naar de notionele intrestaftrek. Bovendien verwacht men dat dit aantal in de toekomst nog zal toenemen indien de verplichting tot keuze tussen beide maatregelen blijft bestaan.

5. Vennootschappen krijgen van hun boekhouders vaak het advies gebruik te maken van fiscale optimalisering door middel van een verhoging van het eigen vermogen

(door sterkere inhouding van de winsten of een kapitaalbreng). De solvabiliteitsgraad wordt dus ook geacht te stijgen. Alhoewel men een stijging van het eigen vermogen zeer aannemelijk acht, verwacht men geen bijkomende investeringen. Daarentegen verwacht men wel een invloed op de waardering van de onderneming.

6. 40% van de boekhouders en accountants zal sommige van zijn klanten-zelfstandigen aanraden of heeft hen reeds aangeraden over te schakelen naar een vennootschapsstatuut. Naargelang van de aard van de zelfstandige activiteit kan een vennootschapsvorm in sommige gevallen interessanter zijn dan de activiteit uit te oefenen als fysiek persoon. Hier zijn immers een aantal voordelen aan verbonden, o.a. de beperkte aansprakelijkheid.

7. Boekhouders en accountants, professionals die (zeer) goed op de hoogte zijn van de notionele intrestaftrek, staan vrij positief tegenover de maatregel. Meer dan 60% zou niets veranderen aan de huidige maatregel. Degenen die wel veranderingen wensen, pleiten voornamelijk voor een vereenvoudiging van de maatregel op zich en de berekening ervan, een hoger aftrekpercentage, meer transparantie, regels om misbruik te vermijden en een garantie van de duurzaamheid van de maatregel. Ook een verhoging van de aftrekvoet voor KMO's, hoger dan de huidige 0,5%, wordt aangemoedigd. Als alternatief systeem voor de notionele intrestaftrek wordt in de eerste plaats gerefereerd naar de verlaging van het tarief van de vennootschapsbelasting.

We kunnen dus concluderen dat er nog ruimte is voor verbeteringen met betrekking tot de maatregel van de notionele intrestaftrek.

IV. Bijlagen

4.1. Vragenlijst

KeFiK-enquête : de notionele intrestaftrek

Indien u meer informatie wenst over deze enquête mail dan naar het KeFiK op info@cefip-kefik.be. Geef hieronder uw e-mailadres en we houden u op de hoogte over de resultaten van de enquête.

Gelieve de enquête terug te bezorgen per voorgefrankeerde briefomslag of per fax (voor 20 maart 2008):

KeFiK, Mevrouw Sarah Dangis, de Lignestraat 1, 1000 Brussel

Fax: 02 / 209 08 34

1. Kent u de maatregel van de notionele intrestaftrek?

Ja

Nee

Indien neen, gelieve de rest van de enquête niet te beantwoorden

A. De door u begeleide ondernemingen

2. Verdeling van uw klantenbestand:

- Zelfstandigen (Activiteit in eigen naam / fysische personen): ...%

- Vennootschappen met minder dan 10 werknemers voltijdse equivalenten (VTE): ...%

- Vennootschappen met 10 tot en met 49 werknemers VTE: ...%

- Vennootschappen met meer dan 49 werknemers VTE: ...%

Totaal van uw portefeuille: 100%

3. Hoeveel boekhouders/accountants werken voor uw bureau, inclusief uzelf in voltijdse equivalenten (VTE): VTE

4. Voor welk aandeel van uw klanten-vennootschappen heeft u de bijlage "Aftrek voor risicokapitaal" van de belastingaangifte ingevuld voor het belastingjaar 2007? (Geef een antwoord per type vennootschap):

a. Vennootschappen met minder dan 10 werknemers VTE

0% 1-25% 26-50% 51-75% 76-100% Dit type vennootschap niet in portefeuille

b. Vennootschappen met 10 tot en met 49 werknemers VTE

0% 1-25% 26-50% 51-75% 76-100% Dit type vennootschap niet in portefeuille

c. Vennootschappen met meer dan 49 werknemers VTE

0% 1-25% 26-50% 51-75% 76-100% Dit type vennootschap niet in portefeuille

10.	Welk aandeel van de vennootschappen in uw klantenportefeuille maakten / maken gebruik van de investeringsreserve en zijn overgeschakeld (of zullen overschakelen) naar de notionele intrestafrek?	☐ 0%	☐ 1–25%	☐ 26–50%	☐ 51–75%	☐ 76–100%	☐ Weet het niet
11.	Verwacht u dat de vennootschappen in uw klantenportefeuille meer zullen investeren ten gevolge van de lancering van de notionele intrestafrek?	☐ Ja	☐ Nee	☐ Weet het niet			
12.	Verwacht u een impact op de waardering van de ondernemingen die gebruik maken van de maatregel?	☐ Ja	☐ Nee	☐ Weet het niet			

E. Verandering van rechtsvorm

13.	Heeft / zal u zelfstandigen in uw klantenportefeuille aanraden over te schakelen naar een vennootschapsstatuut zodoende te kunnen gebruik maken van de maatregel?	☐ Ja voor allen	☐ Ja voor een paar	☐ Nee
14.	Zijn bepaalde ondernemingen die u begeleidt van plan activiteiten naar België te verplaatsen om zoveel mogelijk van de maatregel te kunnen genieten?	☐ Ja	☐ Nee	☐ Geen ondernemingen in portefeuille met activiteiten in het buitenland

F. Wat is uw mening over de maatregel?

15.	Zou u iets willen veranderen aan de notionele intrestafrek?	☐ Ja	☐ Nee	☐ Weet het niet
	Indien ja, wat?			
16.	Denkt u dat een alternatief systeem beter zou zijn?	☐ Ja	☐ Nee	☐ Weet het niet
	Zo ja, welk?			
17.	Denkt u dat de verhoging van de aftrekvoet met 0,5% voor KMO's voldoende is?	☐ Ja	☐ Nee	☐ Weet het niet

G. De KeFiK-simulator (www.kefik.be)

18.	Kent u de KeFiK-simulator voor de berekening van de notionele intrestafrek?	☐ Ja	☐ Nee
-----	---	-----------------------------	------------------------------

Bedankt voor uw medewerking!

4.2. Lijst van afkortingen

BIBF	=	Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten
DBI	=	Definitief Belaste Inkomsten
EV	=	Eigen vermogen
IAB	=	Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten
KeFiK	=	Kenniscentrum voor Financiering van KMO
KMO	=	Kleine en Middelgrote Ondernemingen
OLO	=	Lineaire obligatie
UNIZO	=	Unie van Zelfstandige Ondernemers
VBO	=	Verbond van Belgische Ondernemingen
VTE	=	Voltijdse equivalenten
WIB	=	Wetboek van de inkomstenbelastingen

4.3. Lijst van figuren

<i>Figuur 1: Verdeling van het klantenbestand van de respondenten</i>	9
<i>Figuur 2: Hoeveel boekhouders / accountants werken voor uw bureau, inclusief uzelf, in voltijdse equivalenten (VTE)?</i>	10
<i>Figuur 3: Kent u de maatregel van de notionele intrestaftrek?</i>	10
<i>Figuur 4: Kent u de KeFiK-simulator voor de berekening van de notionele intrestaftrek?</i>	11
<i>Figuur 5: Voor welk aandeel van uw klanten-vennootschappen heeft u de bijlage "Aftrek voor risicokapitaal" van de belastingsaangifte ingevuld voor het belastingsjaar 2007?</i>	11
<i>Figuur 6: Welk percentage van de vennootschappen die u begeleidt, kent de maatregel van notionele intrestaftrek?</i>	12
<i>Figuur 7: In welke mate kent u de ...?</i>	13
<i>Figuur 8: Denkt u dat de notionele intrestaftrek voor KMO's op termijn zal leiden tot een stijging van de solvabiliteitsratio (EV als % van het totale vermogen)?</i>	14
<i>Figuur 9: Welk aandeel van de vennootschappen in uw klantenportefeuille maakten / maken gebruik van de investeringsreserve en zijn overgeschakeld (of zullen overschakelen) naar de notionele intrestaftrek?</i>	15
<i>Figuur 10: Verwacht u dat de vennootschappen in uw klantenportefeuille meer zullen investeren ten gevolge van de lancering van de notionele intrestaftrek?</i>	15
<i>Figuur 11: Verwacht u een impact op de waardering van de ondernemingen die gebruik maken van de maatregel?</i>	16
<i>Figuur 12: Heeft / zal u zelfstandigen in uw klantenportefeuille aanraden over te schakelen naar een vennootschapsstatuut zodoende te kunnen gebruik maken van de maatregel?</i>	16
<i>Figuur 13: Zou u iets willen veranderen aan de notionele intrestaftrek?</i>	17
<i>Figuur 14: Wat zou u willen veranderen aan de notionele intrestaftrek?</i>	17
<i>Figuur 15: Denkt u dat een alternatief systeem beter zou zijn?</i>	17
<i>Figuur 16: Welk alternatief systeem zou beter zijn?</i>	17
<i>Figuur 17: Denkt u dat de verhoging van de aftrekvoet met 0,5% voor KMO's voldoende is?</i>	18

4.4. Lijst van tabellen

<i>Tabel 1: Welke zijn voor een boekhouder / accountant de voornaamste problemen met betrekking tot deze maatregel?.....</i>	<i>13</i>
<i>Tabel 2: Wat raadt u uw klanten aan met betrekking tot de notionele intrestaftrek?.....</i>	<i>14</i>

V. Bronnen

5.1. Documenten

Fédération des Entreprises de Belgique (2008). Déduction pour capital à risque («intérêts notionnels»): Analyse technique et usage de la mesure par les PME. pp. 16.

Unie van Zelfstandige Ondernemers (2008). De notionele intrestaftrek: voldoende KMO-gericht? pp. 19. <http://www.unizo.be/images/res335062_1.doc>.

Verbond van Belgische Ondernemingen (2006). *Aftrek voor risicokapitaal: Technische analyse en commentaar*. pp. 22. <<http://www.vbo-feb.be/index.html?file=1952>>.

5.2. Wettelijke referenties

Circulaire AOIF Nr. 14/2008. <<http://minfin.fgov.be/portail1/nl/actu/circulaire.pdf>>.

Wet van 24 december 2002 tot wijziging van de vennootschapsregeling inzake inkomstenbelastingen en tot instelling van een systeem van voorafgaande beslissingen in fiscale zaken (Belgisch Staatsblad van 31/12/2002), <<http://www.ejustice.just.fgov.be>> (15/05/2008).

Wet van 22 juni 2005 tot invoering van een belastingaftrek voor risicokapitaal (Belgisch Staatsblad van 30/06/2005), <<http://www.ejustice.just.fgov.be>> (21/04/2008).

5.3. Websites

<<http://www.bibf.be>>

<<http://www.iec-iab.be>>

KeFiK-simulator Notionele intrestaftrek: <<http://www.notionele.be>>